

روایت فرار شبانه

(خاطرات کادر پرواز هواپیما)*

سرهنگ قاضی عسگر و سرهنگ دهقان بازگشته از فرانسه

سرهنگ قاضی عسگر در این خصوص گفت: آن شب پس از اینکه هواپیما را بازرسی کردیم، سرهنگ خلبان معزی در هواپیما را بست و در پاسخ به سؤالات من که پرسیدم همافر دهقان مسئول سوخت هواپیما کجاست؟ گفت: انتهای هواپیماست. من کنجکاو تر شده بودم، خواستم جهت جست و جو به قسمت عقب هواپیما بروم که شخصی فریاد زد: ایست، از جسایت تسکان نسخور و گسرنه شلیک می کنم!!

در همان لحظه در توالی باز شد و دو نفر از داخل آن بیرون آمدند. یکی از آنها مردی بود که ریش داشت و خود را رجوی معرفی کرد و نفر دوم هم شخص لاغر اندامی بود. در همان زمان همافر و کیلی و مهندس پرواز هواپیما از پلکان هواپیما بالا آمدند تا دلیل عدم پرواز و تأخیر ما را بپرسند که به محض ورود، آنها را نیز دستگیر کردند.

پس از اینکه درها بسته شد هواپیما به راه افتاد و در حال صعود بود که در توالی مجدداً باز شد و شخص دیگری با چهره عرق کرده و با لباس پرواز

دو خدمه هواپیمای نظامی ۷۰۷ سوخت رسان نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در بازگشت از فرانسه، در گفت و گویی چگونگی فرار بنی صدر رئیس جمهور معزول ایران و رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق ایران (منافقین) را تشریح کردند.

سرهنگ دهقان با اشاره به اینکه در تاریخ ششم مرداد ماه ۱۳۶۰ طبق برنامه روزانه عازم مأموریت جنگی بوده و به همین دلیل در ساعت ۹ شب سرگرم بازرسی قسمت های مختلف به جهت آماده کردن هواپیما جهت سوخت گیری بودیم، گفت: هنگام بازرسی هواپیما متوجه شدم که در یکی از دو توالی هواپیما قفل است و خواستم این مسئله را به اطلاع مسئولان برسانم که مردی مسلح مرا دستگیر کرد و مدعی شش کسه در هواپیما بسمب گسنداری ششده و کوچک ترین حرکت، باعث انفجار آن خواهد شد، پس از چند لحظه دیدم که سرهنگ قاضی عسگر را که در آن زمان همافر بود، دستگیر کرده و به نزد من آوردند.

بیرون آمد که رجوی او را دکتر بنی صدر رئیس جمهور ایران معرفی کرد. ما از آن لحظه متوجه شدیم که بنی صدر نیز در هواپیماست.

در تمام مدت پرواز، رجوی و یک نفر دیگر با اسلحه ما را زیر نظر داشتند و شخص دیگری نیز در داخل کابین، مرتباً در تماس با فرانسه بود و ما در عبور از مرزهای هوایی کشورهای مختلف با هیچ مشکلی مواجه نشدیم.

اطلاع دولت فرانسه

همافر دهستان در مورد اطلاع دولت فرانسه از هواپیما و فرود این هواپیما در خاک آن کشور گفت: به نظر می آمد که قبلاً فرود این هواپیما به اطلاع دولت فرانسه رسیده بود و پس از صحبت بنی صدر با نخست وزیر فرانسه که در هواپیما انجام شد، ما در فرودگاه فرانسه به زمین نشستیم.

«کلود شسون» وزیر امور خارجه فرانسه، به نقل از خبرگزاری فرانسه از پاریس ادعا کرد، ساعت ۲۰:۳۰ دقیقه بامداد روز چهارشنبه هفتم مرداد ۱۳۶۰ با خبر شدیم که یک فروند هواپیمای ایرانی می خواهد وارد حریم فضایی فرانسه شود و فرود بیاید، کمی بعد متوجه شدیم هواپیما حامل بنی صدر است و یک هواپیمای نظامی است و لذا بلافاصله به پایگاه نظامی «آورو» راهنمایی شد. وزیر امور خارجه فرانسه سپس گفت: در این لحظه بود که ما از جریان خبردار شدیم و طبیعتاً یکی از سرنشینان هواپیما خبر داد که خواهان پناهندگی سیاسی است. با تقاضای پناهندگی سیاسی هم طبق مقررات فرانسه یعنی خودداری از هر نوع فعالیت سیاسی در فرانسه موافقت شد.

به گزارش یونایتدپرس، بنی صدر رئیس جمهور معزول ایران ساعت ۴:۳۰ بامداد پس از ورود به پایگاه هوایی (آورو) تحت حفاظت نیروهای امنیتی فرانسه

به نقطه نامعلومی منتقل شد.

خبرگزاری پاریس به نقل از خبرگزاری فرانسه از پاریس اعلام کرد: «کلود شسون» وزیر امور خارجه فرانسه از ابوالحسن بنی صدر خواسته است تا تعهد کتبی کند که به مقررات پناهندگی فرانسه احترام بگذارد. وی افسزود بنی صدر بسا اطلاع مقامات فرانسوی در هر نقطه از خاک فرانسه که بخواهد می تواند اقامت گزیند، زیرا من بیم آن دارم که وی مقداری به حفاظت احتیاج دارد.

مقامات وزارت دفاع فرانسه گفتند به زودی تصمیماتی درباره تعدادی از افرادی که در هواپیما هستند، گرفته خواهد شد. یک سخن گوی وزارت دفاع فرانسه اعلام کرد: هواپیمای حامل بنی صدر از آسمان آتن عبور کرد و به مقامات هواپیمایی یونان اطلاع داد که هواپیما مورد تعقیب و حمله قرار گرفته است، وی گفت هواپیما در یک فرودگاه بخش یونانی قبرس فرود آمد و سپس رهسپار پاریس شد.

اظهارات مسعود رجوی

یونایتدپرس به نقل از مسعود رجوی دیروز گفت: بنی صدر تنها ساعت ۶ بعد از ظهر روز قبل، از برنامه فرارش به خارج از کشور آگاه شد. وی گفت حدود چهار ساعت پیش از پرواز، بنی صدر را در جریان امر قرار داده بودند. رجوی افزود: بنی صدر را پس از برکناری از ریاست جمهوری، در خانه ای واقع در مرکز تهران پنهان کرده بودند.

تشریح چگونگی فرار از زبان خلبان معزی

به گزارش رویتر سرهنگ بهزاد معزی خلبان هواپیمای نظامی که بنی صدر را به پاریس برد دیروز چگونگی طرح فرار خود را برای خبرنگاران تشریح کرد. سرهنگ معزی ابتدا گفت که: یسکی از طرف داران مجاهدین خلق است. وی گفت: برنامه فرار از چندی قبل و با دقت از سوی طرف داران

بنی صدر در نیروهای مسلح و اعضای گارد سابق رئیس جمهوری سازمان داده شده بود. سرهنگ معزی افزود، صبح روز سه شنبه ۱۳۶۰/۵/۶ یک نقشه پرواز آموزشی سوخت گیری شبانه را طراحی کردم و چهار تن دیگر از خدمه هواپیما نیز از جریان پرواز آموزشی آگاه بودند.

وی گفت: عصر روز موعود، مطابق معمول به پایگاه هوایی رفتیم تا خود را برای یک پرواز عادی آماده کنیم. مخازن سوخت را پر کردیم و همه چیز را مرتب نمودیم. ساعت ۲۰:۳۰ دقیقه موفق شدیم بنی صدر را به طور پنهانی وارد هواپیما کرده و در آنجا پنهان کنیم و سرانجام ساعت ۲۲:۳۰ دقیقه از باند فرودگاه برخاستیم و نخستین مرحله مأموریت خود را همان طور که طرح ریزی کرده بودیم با موفقیت به انجام رساندیم. معزی گفت: با پرواز در ارتفاع کم موفق شدیم از حریم ایران بگذریم بدون اینکه هواپیما به وسیله رادارها ردیابی شود.

وی افزود: بعد از گذشتن از فراز ترکیه، به شرق مدیترانه، قبرس و بالاخره یونان پرواز کردیم و در یونان رادارهای این کشور، برای نخستین بار هواپیما را مشاهده کردند.

خبرگزاری رویتر افزود منابع نزدیک به بنی صدر گفتند: خلبان هواپیما قبل از اینکه در فرانسه فرود آید با رادیو به مقام های فرانسوی اطلاع داده بود که حامل رئیس جمهوری سابق است که خواستار پناهندگی سیاسی است.

تشریح فرار توسط بنی صدر

به گزارش واحد مرکز خبر در ساعت ۲:۱۴ مورخ هفتم مرداد ماه شصت به وقت محلی، تلویزیون کانال دو فرانسه نشان داد که بنی صدر در حالی که سیبلیش را تراشیده بود و در کنار مسعود رجوی، سلامتیان و سرهنگ معزی ایستاده بود به سوالات خبرنگاران

پاسخ داد: من یک روز قبل و در ساعت ۶ بعد از ظهر به وقت تهران به من خبر دادند، از این رو من در ساعت ۲۰:۳۰ سوار هواپیما شدم و در ساعت ۲۲:۳۰ به سوی فرانسه پرواز کردیم.

خبرگزاری رویتر در همین خصوص گزارش داد، بنی صدر پس از فرود هواپیما در فرانسه به خانه اش در «کشن» ۳ کیلومتری جنوب پاریس وارد شد. رئیس جمهوری معزول ایران در ساعت ۱۰:۱۵ به وقت محلی وارد آپارتمان سه اتاق خوابه اش در طبقه اول یک ساختمان متوسط در خیابان «دوپون رویال» گردید. وی با یک اتومبیل دولتی و به همراه تعدادی پلیس که اتومبیل وی را محافظت می کردند وارد این خانه که ۴۰ نفر پلیس فرانسه از آن محافظت می کنند شد. عمه، خواهر و دو دختر بنی صدر در پاریس زندگی می کنند و از ۲۰ ژوئیه، دو روز پس از آنکه دادستان تهران گفت: بنی صدر ناپدید شده است، پلیس با جلیقه های ضدگلوله به حراست از خانه وی پرداخت.

اظهارات میتران رئیس جمهوری وقت فرانسه

فرانسو میتران رئیس جمهوری فرانسه، دیروز در لندن گفت: فرانسه به شرط آنکه بنی صدر قوانین کشورش را رعایت کند به وی پناهندگی سیاسی داده است. میتران گفت: یک شخصیت خارجی که تا دیروز رئیس کشوری بود، بدون شک برای حفظ جان خود تقاضای پناهندگی می کند.

بازگشت دو خدمه پروازی از فرانسه به ایران

سرهنگ دهقان در پاسخ به این سؤال که آیا در بازگشت شما به ایران ممانعتی وجود داشت یا خیر؟ گفت: از همان ابتدا بنی صدر و رجوی و دو همکار دیگر آنان پایگاه نظامی فرانسه را ترک کردند ولی هر کدام از ما چهار نفر یعنی من و همافر قاضی عسگر، وکیلی و سروان اسکندریان را در پایگاه به اتاق های

جسداگانه ای بسرندند و همافسر وکیسلی و سروان اسکندریان با تهدیدهای مأموران امنیتی فرانسه مبنی بر اعدام آنها پس از بازگشت به ایران، پس از دو روز تصمیم گرفتند در همان پایگاه بمانند.

قاضی عسگر در این رابطه افزود: صبح روز بعد از ورود به پایگاه، ما را به اتاق مأموران حفاظت بردند و در آنجا یک سرهنگ فرانسوی که خود را فرمانده پایگاه می خواند با تک تک بچه ها صحبت کرد وی در صحبت هایش سعی داشت اطلاعاتی در مورد جنگ از ما بگیرد: سوالاتی در خصوص تعداد هواپیماهای شکاری ایران، تعداد تلفات در جنگ، خسارات ناشی از جنگ و اینکه آیا مردم ایران از وضع کنونی راضی هستند یا نه به دست آورد و ما نیز اطلاعات نادرستی به وی می دادیم و در خصوص بعضی از سوالات، اظهار بی اطلاعی می کردیم.

وی افزود: این فرمانده سعی داشت با دادن وعده و وعیدهایی مانند دادن پناهندگی سیاسی و اشتغال به کار در آنجا ما را از بازگشت به ایران منصرف کند. آنها همچنین برای رسیدن به این منظور به ما می گفتند: مطمئن باشید که تا به حال افراد خانواده شما توسط پاسداران دستگیر شده اند و اگر به ایران بازگردید، شما را نیز در فرودگاه اعدام خواهند کرد. این سرهنگ فرانسوی پس از گفت و گوهای زیاد با ما این طور وانمود می کرد، که تمام کارهای شما برای اقامت در فرانسه آماده است و ما تنها منتظر پاسخ مثبت شما هستیم که پاسخ ما به این سرهنگ، این بود که ما فقط می خواهیم به ایران بازگردیم و اگر امروز به ایران برویم بهتر از فرداست.

هشدارهای رادار ایران

قاضی عسگر در مورد تغییر جهت هواپیما، به سمت ششمسال کشور گفت: در حساسی که خلبان هواپیمای ربنوده شده سمت شمال کشورمان را پیش

گرفته بود و پیش می رفت مرتباً از رادار زمینی اخطار می شد که در صورت عدم بازگشت، مورد اصابت موشک قرار خواهید گرفت. به دنبال اخطارهای مکرر رادار، هواپیمای شکاری نیز به تعقیب هواپیمای ربنوده شده پرداخت. هواپیمای جنگنده که با فاصله زیادی از هواپیمای ربنوده شده در پرواز بود، به هواپیمای تانکر اخطار داد، که در صورت عدم تغییر جهت و عدم بازگشت، مورد اصابت موشک قرار خواهد گرفت، با این اخطار، خلبان هواپیمای تانکر گردشی کرد و پس از حصول اطمینان از اینکه هیچ هواپیمایی در تعاقب وی نیست، به سرعت راهش را ادامه داد و از شمال کشورمان گریخت.

حجت الاسلام والمسلمین محمدی ری شهری رئیس دادگساره های انقسلاب و ارتشش در خصوص مکانیزم فرار و اینکه چگونه افراد شنخصی و غیرنظامی می تسوانسته اند از یک پایگاه نظامی به این سادگی فرار کنند گفت: این فرار را باید ناشی از ضعف فرماندهی منطقه دانست. با اینکه به ایشان تذکر داده شده بود که افرادی در نیرو هستند که ممکن است خطرهایی برای نیرو داشته باشند، حتی خود خلبان معزی از ارتش اخراج شده بود، ایشان را به بهانه اینکه وی دارد پرواز می کند به ارتش برگرداندند که این هم از حسن رأفت و عطوفت شهید فکوری بود و سوءنیتی در کار نبود.

ولی به عنوان قصور باید بپذیریم ضعف هایی هم در مورد تردد و کنترل رفت و آمد در پایگاه و باند فرودگاه وجود داشته است؛ برای مثال وقتی خلبانان، میهمان یا همراهی داشته باشند، از نظر دژبان در پایگاه ها، به میهمان توجه نمی شود یعنی به صورت عرف است. وقتی فرد شناس است، افراد دیگر را می تواند به عنوان آشنا و دوست و همراه و غیره وارد پایگاه کند، که این نوعی ضعف است.